SLOVÉNSKE PÉSMI.

ŞLOVÉNŞKE

PÉŞMI,

krajnſkiga naróda.

Drugi svésik.

V LJUBLJANI.

Natiſnil jih je, in na prodaj jih ima Joshef Blasnik, na brégi, Nr. 190.

1840.

I.
Baláde in romanze.

Alénzhiza, Grégzova ſeſtra.

Leshí, leshí ſteshíziza,
In ta peljá v ſréd Turſhkiga,
Kar vidi dáljezh mi okó
V Turzhíjo nótri globokó.
Po nji pritékel je enkrát
Turſhkiga Zàra ſlúga mláď. —
Bog me da, de je tá, de veljá!

Stojí na prag Alénzhiza
Grégzova ſeſtrízhiza:
„No ſlúga mládi, kám pa gréſh?
Al mêni kaj povédať véſh?
Kaj dôbriga, kaj húdiga,
Od môjga Grégza ljúbiga?“
Bog me da, de je tá, de veljá!

Odgôvor tak' ji ſlúga dá,
Mlad ſlúga Zára túrſhkiga:
„Od Grégza mi nizh snán'ga ní,
Od njêga ſe ne govorí;
Saglédal ga jes niſim ſam;
Pa ſej ga túdi ne posnám.“
Bog me da, de je tá, de veljá!

Tak' rêkla je Alénzhiza,
Seſtríza ſvôj'ga Grégiza:
„Brat mój je vſák'mu Túrku kóſ,
Do pèt pa dólgo háljo nóſ',
Obílno rósh' na nji ſe vid'
Ino s ſvílo je veſ obvít.“
Bog me da, de je tá, de veljá!

„Ko brítvo, ſábljo 'má ojſtró,
In kákor ſólnze vſo ſvitlo,
Po ſrédi kázha ji leshí,
Na kônzu ôgenj 's njé gorí.
Je v kázhjim ſtrúpu káljena,
Med Túrke je namérjena,“
Bog me da, de je tá, de veljá!

„Rudézho kápo 'má na glav',
Sa kápo je tri pêra djal,
Sherjávove ſo pêra té.“ —
In ſlúga sdaj takó povė:
„Od Túrkov bil enák je vbít,
Tvoj Grégez snal bi tiſti bit'.“
Bog me da, de je tá, de veljá!

Sdaj kaj ſtorí Alénzhiza
Seſtríza ſvôj'ga Grégiza?
Bersh têzhe gôri v kámrizo,
Oblézhe dólgo háljizo
Ji dólgo, dólgo do petá,
Vſo táko, kákor Grégzovo.
Bog me da, de je tá, de veljá!

In vsáme ſábljizo ojſtró
In kákor ſólnze tak' ſvitló;
Po ſrédi kázha ji leshí,
Na kônzu ôgenj ji gorí,
Je v kázhjim ſtrúpu káljena,
Med Túrke je namérjena.
Bog me da, de je tá, de veljá!

Rudézho kápo na ſe dé,
Na kápi pêra tri ſtojé,
Sherjávove ſo pêra té
Vſe je, ko je pri Grég'zu b'lo
In têzhe v ſhtálizo takràt
Şi bèrs'ga kônjzha obſedlát.
Bog me da, de je tá, de veljá!

Na pávze ſe naſlónila
Na kônjzha bèrso perhnila,
Ko ptíza dáljezh sdaj derzhí,
Kjér ſhôtor túrſhki mi ſtojí. —
O Grégzova ſeſtrízhiza
Junáſhkiga ſi ſèrzhiza!
Bog me da, de je tá, de veljá!

V ſhotôrje dírja, dírja v ſkók,
Turzhíne ſéka vſe okróg —
Li tól'ko jih sa njo leshí,
Ko ſnópja sa shenjízamí,
Al drôbne tráve ſpod koſá,
Ko Bog nam dôbro létno dá.
Bog me da, de je tá, de veljá.

Pri ȯknu túrſhki Zár ſtojí
Ino takó le govorí;
„Hudȯbe túrſhke, vé, gerdé!
Nizh drúsiga ni vaſ, k' lashé —
Vi práv'te: Grégza vbili ſmo:
Sam vídim délat' ga ſtraſhnó.“
Bog me da, de je tá, de veljá!

„V ſhotȯrju dírja, dírja v ſkȯk,
In Túrke ſéka vſe okróg,
De tól'ko jih sa njó leshí,
Ko ſnópja sa shenjízami,
Al drȯbne tráve ſpod koſá,
Ko Bóg nam dȯbro létno dá.“
Bog me da, de je tá, de veljá!

Sdaj kaj ſtorí Alénzhiza,
Seſtríza ſvȯj'ga Gregiza?
Junáſhko blishej Zára gré,
Pokáshe zhèrni kíti dvé,
Dvá béla lépa: zíseja
Imá táke tvȯja Zarinja?
Imá táke tvȯja Zarinja?
Bog me da, de je tá, de veljá!

Terdogláv.

1.

„Stojí, ſtojí zherni grad,
Níma óken, níma vrat,
Snótraj je veſ poslazhèn,
Svúnaj s máham poraſhèn;
Va-nj je ſáma líniza,
V nji ſtoji Marjétiza,
Zhéſhe dólge ſi laſé,
Vúnkej bíſeri leté
In kámnizhki démantni. —
Vſe ſe v slátu leſketá!

Priſhel králjevizh je mlad,
Ki 'ma ſhpánjſki tron naſtat',
Sajze túd' okróg loví —
She ji právi, govorí:
„Ti prelépo ſi telo,

O, de b' kèrſheno biló!
Jes bi vsél te sa ſvojó."

„„Gotóvo ſim jes kèrſhena,
Mi je imé Marjétiza,
Sim tvôja jes ſeſtrízhiza.""

„Oh, kak' priſhlà ſi ti v ta kràj,
Marjétiza, mêni povêj!" —
„„Nêſli ſo me po kerſtu
Bôtri mládi, trápaſti,
So na kríshem pot me djáli,
Me nizh niſo prekrisháli;
Bersh je Terdogláv priſhèl,
Upanje do mêne imèl.
Dojníz iméla ſim devét,
Niſo hôtle prav shivét';
Te ſo ſe vpijánile,
Mêne ne prekríshale,
V péſt dobíl je Terdogláv
Simkej mêne djál."" —

„Al' mórem dôbro ti ſtorit',
Te ſeſtrízo odreſhít'?"

„„Láhko, láhko, brátez mláď!
Snáſh ti mêni pomagáť —
Dánaſ vézher oſem dní
Bo zhetèrtek kváterni;
Prídi do gradú tegà
Terdogláv ne bó domá.
Pojde doli v Ogerſko,
De pri dvéh priſégah bó,
Dúſho ſaj dobíl enó.
Prinêſi blagodáre té:
Tri káplje poſvezhêne vodé
Ino sráven túdi tri
Sèrna Ṣhtéfanje ſolí,
Ṣvézhizo Maríino
Ino máſhni pláјſh s ſabó,
Ga pogèrnit pod manó.""

Priſhel je zhes óſem dní;
Kar je rêkla, ji ſtorí,
Terdogláva v gradu ní;
Ṣhèl je bil na Ogerſko,
De pri dvéh priſégah bó,
Dúſho saſázhil ſaj enó.

Králjizh tríkrat jo pokropí
In tríkrat vèrshe v njo ſolí
In ſhmárno ſvêzhizo prishgè,
Pa máſhni plájſh po tléh raspnè.
Marjétizo ſe na-nj ſpuſtí
Sláte okóvne v rokáh derslií.
Sasvenzhálo je ſtráſhnó,
Sliſhi ſe v devéto desheló.

Terdoglàv ſe sagrosí:
„Priſegájte, ſe mudi!
Sláta okóva mi svenzhí,
Sila ſe Marjétizi godí.“ —

Terdoglàv pridé domú,
Marjétize ni vezh imèl.
Rékel kraljizhu je takó:
„Kaj vsél ſi mi Marjétizo?
Shêno iméti jo neſméſh,
De ſeſtra je, ti dôbro véſh.
Púſti, de jo jes imám,
Saj sa njo, kar hózheſh dam.“ —

„„Jes ne dam Marjéte préd,
Sláto kókljo zhem imét,

Sráven sláte píſheta ;
Pôtlej ôna bo tvoja. —"""

Terdoglav rad vſe ſtorí,
Kar králjizh mu naloshí. —
Králjizh právi: „Ne dobiſh
Je ſhe ti sa ta drobish!
Ti prineſi sláti grad,
Pôtlej ti jo hózhem dat'!" —

Terdoglav lè ſpet ſtorí,
Kar králjizh mu naloshí. —
Kraljizh pravi: „Ne dobiſh
Pred' Marjétize, de boſh
Krishno prebredil vodó."
Terdoglav pa mu je djal:
„„Nizh ne bom vezh tebi dal!""
Pôtlej ſhe k' Marjéti gré,
In ſladkâ ſe okróg njé:
„Ajd' Marjétiza s menoj,
Saj t' ne bode tak hudó!

„„Slat glavník mi daj popréd,
Ruméne laſé zheſát'"". —

Dal on ji glavník je slat,
Spét sazhne jo naganjat':
„Ajd', Marjetiza! s menó,
Saj t' ni biló prehudó.“
„„Slate nishke, slato shét,
Hozhem, prédenj grém, imét'.““
Spét obóje ji je dál,
Spét nagánja jo in prav'
„Ajd', Marjétiza! s manó,
Saj t' ni bilo prehudó.“ —

„„S tábo nozhem jes hodit'
Kóſ slata mi morash dat',
De sidala bódem grád,
Préd, ko pójdem ſpét s tabó.““

Terdoglav ji ſpolni tó. —
Grad je ona sidala,
In menihe je poklizala,
So poſvétli njéni grád,
De ſe nótri nizh ni bát';
Terdoglav pa vun sletí,
Pol gradú s ſebój valí.

Marjétiza in Terdoglav v povôdnim grádu.

2.

Je ſhla mati po vodó,
Vséla je déte ſabó;
Priſhel je povôdni mósh
Povôdni mósh, Terdoglav.
Vsél je déte mládo
Néſel ga je v vódo.
Marjétiza pod vodó
Sinka siblje mládiga
Poldrugo léto ſtariga. —
„Kaj te próſim, Terdoglav!
Puſti mêne k mater' v vaſ,
De pójdem ſlovó jemát.“
„„Le pójdi, tí k máter' v vaſ!
Hôdi po ſhirôkih zéſtah
Kodar tovorniki hodijo,

In ſtraſhno preklinjajo ;
Ne hôdi po vóskih ſtesizah,
Kodar rómarji hódijo,
Svét' róshinkránz molijo ;
Bi ne môgla vezh nasaj!""" —
Marjétiza ni sa to márala.
Shlà je po vóskih ſtesízhizah
Kjér romarji hódijo,
Svét roshinkranz mólijo.
Kadar je priſhla Marjétiza,
Próſi ſvôjo mater prav lepó :
„Kadíte, kropíte s blagoſlovno vodó
In dajte mi blagôſlovov pét,
De me Terdoglav vsél ne bó,
K' bo sdaj priſhel sa menó!"
Komaj ſo kadíli, kropíli,
Terdoglav pride sa njó :
„Marjétiza! ne morem te vséti ;
Pojdi ſáma nasaj!
Déte ſe jóka mílo." —
„Jes ne grém vêzh nasaj,
Naj jóka v bôshjim iménu!
Mêne nikdar nasaj ne bó!" —

Terdoglav ſe mozhno rasjesí,
Príme otrôka sa peté,
Vdari ga pri hiſhi ob voglé.

Vida.

Lépa Vida je pri morju ſtála,
Tam na brodu ſi peljníze prála,
Zhern samórz po ſivim morju pride,
Barko vſtavi, vpraſha lepe Víde:
„Sakaj, Vida! niſi tak' rudézha,
Tak rudézha niſi, tak' zvetézha,
Kakor ſi ti perve léta bila?"

Vida lépa je odgovoríla:
„Kak' bi b'la rudézha in zvetézha,
Ker sadéla mêne je neſrézha!
Oh! domá bolno je môje déte,
Poſluſhála ſim neúmne ſvéte!
Omoshíla ſim ſe, ſtarza vséla;
Malokdàj ſim; ſ'rótiza veſéla. —
Bolno déte zel dan prejokuje,
Zélo dolgo nózh mósh prekaſhljuje!"

Zhèrn samór'z ji rèzhe ino pravi:
„Zhe domá jim dobro ni, sherjaví

Se zhes mórje vsdignejo; ti s máno
Pojdi ſerzhno ſi osdravit ráno. —
Kaj ti právim, po tè, Vida sala!
Je kraljíza ſhpánjſka me poſlála,
Ji dojiti mládiga kraljízha,
Sinka njén'ga, mlad'ga zeſarízha.
Ga dojíla bóſh ino sibála,
Peſt'vala, mu poſtljo poſtiljála,
De saſpí, mu lépe péſmi péla;
Huj'ga déla tam ne bóſh iméla.“

V barko lépa Vida je ſtopila;
Al' ko ſta od kraja odtegníla,
Ko je barká shé po morju tèkla,
Se sjokala Vida je in rekla:
„Oh! ſirota vbóga kaj ſim ſtrila!
Oh! komú ſim jes domá puſtila,
Déte ſvôje, ſinka neboglen'ga,
Mosha ſvôjga, s létmi obloshén'ga.“

Ko pritèkle ſo b'le tri nedélje,
Jo h kraljizi zhèrn samórz pripélje. —
Sgódaj lépa Vida je vſtajála
Tam pri oknu ſólnza je zhakála,

Potoláshit shaloſt nesrezhêno.
Popraſhála ſólnze je rumêno:
„Sólnze!" sharki ſólnza! vi povéte,
Kaj mój ſinek déla, bolno déte?"

„„Kaj bi délal sdaj tvoj ſinek máli!
Vzhéraj ſvézho révzi ſo dershali;
In tvój ſtari mósh je ſhel od hiſhe,
Se po morju vósi, têbe iſhe,
Têbe iſhe, in ſe grôsno jóka,
Od britkóſti njêmu ſerze póka.""

Ko na vézher pride luna bléda,
Lepa Vida ſpét pri oknu gléda,
De b' ſi ſerzhno shálost ohladíla,
Blédo luno je ogovoríla:
„Luna! sharki lúne! vi povéte,
Kaj mój ſinek déla, bolno déte?" —

„„Kaj bo délal sdaj tvój ſinek máli!
Dan'ſ ſo vbógo ſ'róto pokopáli,
Ino ozha tvój je ſhel od hiſhe,
Se po mórju vósi, têbe iſhe,
Têbe iſhe, ſe po têbi jóka,
Od britkóſti njêmu ſerze póka.""

Vida lépa ſe sjókala húje,
K' nji kraljíza príde, jo ſpraſhúje:
„Kaj ſe têbi, Vida! je sgodílo,
De tak' ſilno jókaſh in tak' mílo?"
Je kraljízi rêkla Vída sála:
„Kak' bi ſ'róta vbóga ne jokála!
Ko pri oknu sláto ſim poſódo
Pomivála, mi je pádla v vódo,
Je is okna pádla mi viſôz'ga
Kup'za sláta v dno morjá globôz'ga."
Jo toláshi, rêzhe ji kraljíza:
„Jénjaj jókat in mozhiti líza!
Drugo kupzo sláto bóm kupíla,
Te pri kralju bódem 'sgovoríla.
Id', kraljízha dóji, môjga ſina,
De te míne tvôja bolezhína!"

Réſ kraljíza kup'zo je kupíla,
Réſ pri králju jo je sgovoríla;
Vſak dán vùnder je pri oknu ſtála,
Se po ſinku, ôzhu, mósh' jókala.

Lambergar in Pégam.

1.

Tam béli Dunaj mi ſtojí,
Na Dunaju kaj ſe godì,
Me dobro poſluſhajte vi!

Je v ſrédi méſta trátiza,
Na trati ráſte lipiza,
Dunaj hladí njé ſénzhiza,
Pod ſénzo misa rumèna,
Okóli mise ſtôli pà;
Sedí na ſtolih goſpodà.
Med njimi Zeſar govorí:
„Po mòji miſli ſe mi sdí,
Kraljéſtvu naſhim' glihe ní.“

Pridérja Pégam in drizhí,
Oſhabno tako govorí:
„So prásni vaſh' pogovorí!“
Naprej ſhe Pegam govorí:

„Kar právim vám, gospodji vi! —
Zesarja vùn tuď ne spustí —
Imájo vél'ko gospostvò,
Pa ne junaka pod sebo,
Katér' bi skúsil se s manó."

Odgovorí mu Zar takó:
„Kaj zhésh prashati me sa tó?
Ga jmám, de ti presédal bó!
Na krájnski sêmlji mi shiví,
Kér se na kámnu govorí,
Se têbe nikdar ne bojí.
Krishtof Lambergar s iménam,
Na sivji skal' prebíva tam;
Te v pést shelí dobiti sam."

Prav Pégam: „Pishite mu list,
Domá pusti naj vse na strán,
Pridérja mêni naj u bran!"

Mu rêzhe Zesar pisat list,
Zhlovéka bersiga dobit',
De móre kmál' do njêga prit!

Isgovorí komàj enkrat,
Se najde prezaj póbezh mlad,
Ki liſt ponêſe njemu rad,
Ponêſe v lépo deshelo,
V goráto krájnſko deshelo,
Tje Kriſhtoſu Lambergarju.
Svezhér je Dunaj sapuſtil,
Letí ko bi ga slod podíl,
Je sjutra shé v Tershizhu bil.
Goſpóde tukaj on budí,
Pohlévno jih nagovorí:
„Kjé Kriſhtof Lambergar ſtojí?“
Pred njim ſe vſi priklanjajo,
Mu s perſtam grád pokashejo.
Sa kapo vtákne béli liſt,
Naprót priklóne jim ſe nisk',
Gré hítro ko nebéſhki bliſk. —

U líni ſtara mát' ſtojí,
Ino pri ſébi govorí:
„De tó pa shé nizh prida ní!“
Do ſina têzhe ſvojiga,
Do Kriſhtofa Lambergarja,
De b' lépo ga poduzhila.

„Konjizha jmáſh ko ptizhizo,
Slató soblję pſhenízhizo,
Pijè ſladko rebúlizo,
Stojí pri jáſlih ſédem lét,
Na ſólnze mi nikol' ne gré,
In vidil ni ſhe bel'ga dné."
Takó ſhe mâti rekla je:
„O kaj ti právim Kriſhtoſe!
Na té rezhí poſluſhaj me!
Hudízha ima Pégam dvá,
Premágal bodeſh ti obá;
Le gléj, de te ne sapeljá.
Ak bódeſh vidil tri glavé,
Dve krájne njemu puſt' obé,
Na ſrédno naj ti ſábla gré!"

Podá ſe v ſvitlo kamrizo,
Na glávo dene kapizo,
Pripáſhe ſebi ſabljizo,
Saſéde konjzha bersiga,
Roko pa materi molí:
„Mat' môja, sdrav' oſtan'te vi!"
Mi sdaj pa s konjem sadrizhí,

Ko ſtréla hitro mi letí,
In ſe popréd ne vſtanoví,
De v béli Dunaj pridrizhí.
Po Dunaju mi dérja v ſkók.
So pri koſilu vſi okróg. —
Pegamu pade shliza 's rók.
In Pégam tako govorí:
„Naj ſe prevèzh ti ne mudí,
De gláve bi ne sgubil tí. —
Al' hózheſh kaj pozhákati,
Al' zheſh ſe prezàj máhati,
Ter ſvojo glavo vagàti?"

Je Kriſhtof tako govoríl:
„Ne bóm ſe dolgo jes mudíl,
Na Krajnſkim ſim ſhe vzhéra bíl."

Ga praſha Pégam ſpét takó:
„Kje pa ſe bo godilo tó?
Al' tù na terg' ſhirokimu?"

Mu právi Lambergar takó:
„Na pólju, de vſi vidijo;
Sa najo zhaſt ſe bijeva."

Naſpróti sdaj saderjata,
Sa vſhéſmi ſe opráſhneta,
Si nizh ne ſtór'ta hudiga.
Takó pa Pégam govorí:
„Premôzhniga mi ſhe b'lo ní!
Te, Kriſhtoſe! kaj to ſkerbí?
Al' konjizh tvój bo shaljovàl,
Po pólju bode rasgetàl,
Ko goſpodárja bo iſkàl.“
Pa Kriſhtof tako govorí:
„Sa drusiga pa mêni ni,
Ko tó, kar têbe mál' ſkerbí;
Sa tvôjo shídano goſpó,
Ko tako mláda vdôva bó,
Ne véſh, de men' dopádla bó?“

Se v drugo Pégam saletí,
Se Kriſhtofu pokashe krí;
Mu vùnder ſile ne ſtorí.
Ko v trétje vkùp sadérjata,
Takràt ſe dôbro pozhitá,
Sa vſelej boj raslozhita.
Je méril Kriſhtof ſrédniga,

Na ſtrán je puſtil krajniga,
Udári rávno ſrédniga;
Je njêmu pravo glávo vsél,
Pa hitro njó na jélzo vjél. —
Veſ Dunaj tega je veſel.

Drizhí na béli Dunaj sh njó,
S junaka Pégama glavó,
Jo káshe Dunajzhem lepó.

Mu rêzhe tako ſvitli zár:
„Junák ti môshki Lambergár!
Kaj zheſh iméti sa tvój dár?“

Pa Lambergar odgovorí:
„Na krajnſkim imam tri gradí,
De b' môji, próſim, láſtni b'li.“
Pa Zeſar tako govorí:
„Kar zheſh iméť naj ſe sgodí,
Kar dolgo le tvój ród shiví.“

Lambergar in Pégam.

2.

Pégam dírja jaderno,
Déla nôrza ſe mozhnó
Is goſpôde Dunajſke
In ſvetloſt' zeſarjeve.

Tako pravi, govorí:
„Kjé ſe tak junak dobí? —
Kaj ti pravim, Zeſaroſt! —
Ti ga nimaſh pod ſabo,
De bi ſkuſil ſe s mano."

Tako zeſar govorí:
„Kaj ti pravim Pégam tí,
Jes ga imam pod ſabó,
De ſe ſkuſit gré s tabó.
Velik ni, pa je ſhiròk,
Tó de tukaj je od rok;

V krajnſk' deshêli je domá,
Lambergar junak je tá. —
Gôr' na Bélim kamnu ſtojí,
Se nikogar ne bojí,
Ko Marie in Bogá,
Vſmiljeniga Jesuſa."

„„„Bó naj, kjér zhe; poſhlji po-nj
Ali piſhi mu na dóm,
De ſe sh njim poſkuſil bom."" —
Hítro zeſar piſmo ſtorí,
Lambergarju nêſti velí.

Stara mati v líni ſtojí,
Tako pravi govorí:
„Kaj ti pravim, ſine ti!
Lambergar, ti ſine mlád!
Póbʼzha vidim v pólj' dirjat',
Pavovo na klobúk' perô;
To pazh prida nizh ne bó!"

Lambergar jél je piſmo brat',
In ſolso s ſolso pobiját',

Mati sa pezhjó ſedí
Ino takó le govorí:
‚Kaj je, Lambergar mój mlad'!
Ki sazhél ſi piſmo brát'
Ino ſolse prelijat',
Pa debéle slo ſolsé,
Kakor vinſke jagode?"

„„„Kaj bi ne? kakó bi ne?
S Pégamam vojſkvat' ſe je.
V zhelo je tri pedí ſhirok
Tri v zhelo pa pedí je dolg;
Kér vojſkovat ſe moram sh njim,
Terdiga bôja ſe bojím!"""

Stara máti govorí:
Sin Lambergar! li molzhi ti!
Jes doma bom sa pezhjó,
Pa pri têbi s vſo mozhjó,
Bom molila roshinkranz;
Srézhin bóde bôja konz."

„Ko bo Pégam ſhel nad té,
On imel bode tri glavé;

Méri pa li v prédnjiga,
Mahni pa le v ſrédnjga,
Kadar vershesh glavo prêzh,
Jo naſádi gôr' na mêzh." —

Lambergar pa gré na tó
V ſhtal'zo vélbano lepó,
Svôjga vsame kônjzheta,
Vſiga bers'ga Pramzheta,
K' ſédim lét na dnev' ni bil,
Tud' ne mersle vôde pil;
Pil rebúlo je ſladkó,
Jèl pſhenízo rumeno.
On ſe hítro sapraſhí,
Dunaj v nôzh' in dnevu dohití,
Tamkej pa drizhí mozhnó,
Shípe ſe 's ókenj vſujejo. —

Pégam pri koſil' ſedí,
Shlíza 's rôke mu sletí.
She takó pravi govorí:
Al je grom al treſkanje,
Al vós burovshevi gré?
To ni tréſk ne gromenje,

Tud' vós burovshev ne gré,
To jesdari mi goſpod
Shlahtni Lambergar le tód'!

Pégam ga h koſíl' ravna,
Lambergar odgovor dá:
„K tvôj' ne grém pojédini,
Lé h junaſhkim bôrjenju.
Niſim priſhel na goſtí,
Le nad tvôje grém koſtí!"

Pégam mu odgovorí:
„Mêni nizh sa têbe ní,
Ki imaſh roſo glavó;
Mên' sa tvôjo je shenó,
Mláda reva bo doma
Kruha potlej ſtradala. —
Kjé ſe ſkuſiti sheliſh?
Al na Dunajſkim tershiſh'?"

„„Kjér ſe bábe bíjejo,
Se junak' ne ſprimejo —
„Al na dvór' Zeſarjevim?"
„„Kjer ſe ſvinje kólejo,

Se junak' ne borijo.
V ravno pojva vun poljé,
Kakor tak'mu boju gré,
De naj vídjo vſi ljudjé,
Vſa goſpôda Dunajſka
Vídi tamkej naj lohka.""

V pervo ſe sadérjata,
Si klobúke sbijeta;
V drugo ſe sadérjata,
Masínze ſi okervita;
V trétje ſe sadérjata,
Glave prozh ſi ſékata.
Pégam je imel glave trí,
Srednja njemu odletí;
Lambergar jo vershe prêzh —
Ter nabôde na ſvój mêzh.
On k zeſarju sh njo drízhí,
Oginj od podkov letí.

Svítli zeſar v lin' ſtojí
Ino pravi, govorí:
Hvaljen bódi vézhni Bog!

Kôn'z je boja in nadlóg!"
Svitli zeſar dalej prav':
„Lambergar! kjé boſh ti ſtal?
Al' zheſh bit' na Dunaju,
Al' na krajnſko gréſh domu?"
Lambergar ſi krajnſko svól',
Kjér je ſrezhin sadovolj. —

Kralj Marko.

Stoji ſilna ſkála, béli grad,
Notri ſe ſ-haja Marko mlád
In mlada Alénzhiza,
Lépa turſhka devojzhiza.
Sta sjutraj sgódaj vſtajala,
Veſélo ſe ſprehájala.
Shla ſta na íſpe viſoke
Odpérat line ſhiroke.
Tako Alénka govorí:
„Goſta megla po polj' leshí —
No kaj je tó? kako je tó?
Kaj, Marko, kol' is téga bo?"

Tako je rékel Marko mlád:
„Tam ni nobêne meglè snáť,
Le turſhki konji tak' ſopó,
Ki k mêni v goſtje sdàj gredó.

Ko Turki pridejo pod grád,
Napróti pojdi jim do vrat';
Ko pa po mêni vpráſhajo,
Po turſhko ſe obnaſhajo,
Odgôvor jim tako le dàj:

„Domá ni mlad'ga Marka sdaj,
Ne bo ga tudi drévi ſhe
In jutri vézher javeljne.“
Shé ſo pod grád prijésdili,
Samó odpérat' vidíli.
S deſnízo jih ſprejémala,
S levízo jih objémala:
„No dobro jutro, Turki, vi!
Pri domu mlad'ga Marka ni,
Ne bo gá drévi tudi ſhe
In jutro vézher javeljne.“

K rumêni mis' jih poſadí,
Dovolj da vina in jedí;
Hití orôshje jim pobrat',
Ga neſe v hrám ſédemnajſtkrat.
Tam Turkam je napívala,
Si v nédrije ga slívala.

Si ſabljo bruſi Marko mlád,
De ſe potréſa ſvitli grád.

Takó en Turek govorí:
„Kogá na verhu tak gromí?
Gotovo Marko je domá,
Na bruſu ſvitlo ſabljo 'má.“

Tako Alénka govorí:
Sdaj mlad'ga Marka doma ní,
Ne bo ga drévi tudi ſhe,
In jutri vêzher javeljne.
Tako lè pútize grebó,
Ko drobne jájzhiza neſó. —

Turzhíne je vpijánila,
Si v nédrije ga slivala.
Sdaj v hiſho Marko prileti,
Is nóshniz ſáblja sasvoní. —
Turzhíne je poſékal vſe,
En ſam pod míso ſkriva ſe.
Turzhín tako sdaj govorí:
„Oj zhakaj, zhakaj, Marko, ti!
Oj zhakaj, zhakaj, Marko mlád,
Ob glávo me nikár ne djat'!

Me puſti shiv'ga, sdráviga!
Te próſim jes junaſhkiga;
Od mêne bóde svédil vſák,
Kakovi Marko je junák!"

Tako je rékel Marko mlád:
„Uſmiljenje ti zhem ſkasát',
Jes hózhem shiv'ga te puſtit';
Oj shiv'mu pa ne sdrav'mu bit'!"

Hití ga sdaj ſpòd mise 'slézh',
Po ſvôje hózhe mu poſtrézh. —
Polômil mu je vſe koſtí,
Ştaknil mu potlaj je ozhí;
Na bèrs'ga kojn'zha ga je djál,
Bandêro ſvôje v róke dal,
Ga nêſti Záru turſhkimu.
Porózhil pa je bil njemu:
„Zhe ſe mu kaj do mêne sdí,
Naj pride k' mêni ſam v goſtí,
Şe bóva v kupaj ſkúſila;
Bó vidil on, kaj Marko snà." —

Turzhín ſe vsdígne in letí
V Turzhíjo, daljezh prihití. —

Pri oknu turſhki Zar ſerzhnó
Sklizúje k ſêbi Zárinjo:
„Oj le ſim, le ſim, Zárinja!
Veſéla bo sdaj najina,
Bandêro Markovo neſó,
Gotóvo sád ga péljejo.“

Turzhín pod grád prijésdil bil,
Se turſhki Zár je veſelil,
Nevtegama ga je ſpraſhvàl:
„Al ſi pri Markú ſe goſtval?“
Takó mu Turk odgovorí:

„Té bile zhudne ſo goſtí!
Bil, Zár! pri Marku ſim v goſtéh,
Bi slodju ráji bil v peſtéh.
Polômil mi je vſe koſtí,
Stàknil mí potlej je ozhí,
Na bers'ga konjzha me je djál,
Bandêro ſvôjo v róke dál,
Porózhil je: zhe ſi ti sdí,
De pojdi k njemu ſam v goſtí;
Se bóta v kupaj ſkúſila,
Bóſh vidil ti, kaj Marko sná.“

Kralj Matjash reſhi ſvojo Alénzhizo.

Se kralj Matjash oshenil je,
S Alénzhizo sarózhil ſe,
Prelépo mládo déklizo,
Kraljízo ljubo vógerſko.

Sadoſti málo pri nji ſpí,
Sadôſti málo, tri nozhí;
Shgoli mu ptiza trétji dan:
„Na vojſko bersh na mêjo vſtan'!"

„Na kraj obláſti dunajſke,
Dol' na pokrájne vógerſke!" —
Matjásh odgovori takó:
Ne mórem sdaj ſhe na vojſko."

„So hlapzi môji ſhe hromí,
Konjízhi môji vſi boſí;

She niſo ſablje bruſhene,
In narejene puſhe ne."

Ko ptiza drugi dán shgolí,
Matjásh ko préd ji govorí;
Ko priſhla shgolét je trétji dán,
Sa vójſko je shé naravnán.

Poklízhe králj Alénzhizo
Preljúbo k ſêb' kraljízhizo,
Takó ji právi, govorí:
„Bersh móram iti, ſe mudí."

„Na kraj obláſti dunajſke,
Dol' na pokrájne vógerſke;
Bi nózh ti dolgozháſvala,
Otóshnoſt te napadvala."

Preſhtévaj slate rumenè,
Gradôve várvaj sidanè; —
Na vèrt naj te ne vódijo,
De Turki te ne vhitajo."

Sajáſhi kônj'zha bèrsiga,
Sadérja 's gráda béliga,

Na kràj oblaſti dunajſke,
Dol' na pokrájne vógerſke.

Vojáki ſhôtor ſtávijo,
Matjáshu ga naprávijo;
Ko pride mu saúkajo,
De Turki unkraj ſliſhijo.

Ob vòjſki smiraj króg letí,
Goló pa ſáboljo v rok' dershí,
Ko máhnil je, je proſtoſt dál,
Devét je padlo vſélaj glav.

Po nébu ſpét je ptizhiza
Prepévala mu pévzhiza.
Matjásh jo vidi oſtermí. —
Mu trikrat ſhotor obletí.

Na slátim jabku obſedí,
Sashvergolí, sagoſtolí:
„Na kôn'zha; kôn'zha, kralj Matjásh!
Predôlgo v zhíſli ptuje jmáſh!"

„Deshêle mériſh druge vſe,
Al' v ſkèrbi niſi ſam ſvoje!

Lej! tvôja ni ſhe mérjena:
Kraljíza ti je vplénjena!"

Turzhini ſo prijáhali,
Alénzhizo ti vhitali!"
„„Je taka — rêzhe králj Matjásh —
Savérat' mêni kaj imáſh?""

„„Ne ſkúſhaj, ptiza! ſe s manó,
Jes imam puſho riſano!"" —
„Zhe ſkuſham, ptiza, ſe s tabo,
Shivòt mi vsêmi in glavó!"

Kralj pláne na konjizhika,
Na vêjizo ko ptizhiza;
Predrôbno domú sadrizhí,
Tak, ko po néb' oblák beshí.

Do ſvôjga gráda sidanga,
Do ſvôj'ga dóma béliga. —
Hití naprót' mu drushina,
Nar prédej gréde mojſhkriza.

Vſi tárnajo, sdihávajo,
Solsíze tózh'jo, vékajo; —

Kraljizh pa právi, govorí:
„Ne bójte ſe drushína ví!“

„Dan'ſ trétji dan gotôvo bóm
Králízo dal vam ſpét na dóm.
Vi hlápzi, prédenj grém od tód',
Meniſhko me napráv'te ſpód'!“

„Obrite mi okróg laſé,
Ko tákimu menihu gré!“ —
Ko Turk oblézhi sgór ſe dá,
Ogerne haljo do petá.

Pripáſhe ſvitlo ſablizo,
Na ſáblo vóso rudezho;
Pod háljo ſkrije ſhmárni krish; —
Ko grom ſe nóſ' in bliſk in piſh.

Ṣi sbere konj'zha iſkriga,
Njega saſéde bersiga;
Saſhkèrtne podkov, sapraſhí,
De péſk in ogenj ſe kadí.

Ṣkós' mêjo dérja vógerſkò
V Turzhíjo doli globokò.

U ſredi Turzhije globokè
Stojé tri lípe selenè.

Pod pervo konj'zhe ſtávijo,
Na ráj ſe berhk' oblázhijo;
Pod drugo ráj predavajo,
Pod trétjo króglje rájajo.

Králjizh pri mísi rumeni
Tako jim pravi, govorí:
„Goſpódje! ne samérite,
Po zhim vi ráje prodate?"

Se turſhki páſha veſelí,
Prijásno pravi, govorí:
„Po slatu jih rumenimu,
Jih je po slatu bélimu."

„Junak pa, kteri nam je kóſ,
Naj ſe bres' plázhe tud' obnóſ'!"
Kralj ſéshe v arshet ſvileni
Po slat' rudézho-rumení.

Po mísi mu ga satozhí,
De po nji trikrat obletí;

Pred paſham turſhkim obleshí.
Mu páſha rêzhe, govorí:

„Ta slát je kova snaniga,
Matjásha králja ſamiga.“
Pa rêzhe, pravi králj Matjásh:
„Povém ti jo, ne bóde lash:“

„Sim ob shivòt Matjásha djál,
Mu sláte zhiſto vſe pobrál.“ —
In gréde ſi devójko sbráť,
In rêzhe gódzam saigráť.

Si mládo svólj' Alénzhizo,
Alénzhizo, kraljízhizo —
Rozhíze ſi podájata
In urno króg sarájata.

Popráſha jo: Al' me posnáſh?
Al niſem, ko je bil Matjásh?“
Poglédaſa ga je ojſtró:
„Matjáshu vsél ſi ti glavó!“

„Obriti tát, meniſhki tát!
Kako te hózhem jes posnáť!“

On Turkam dálje govorí:
„Kaj právim vám, goſpodje ví!“

„Al' ſmém devójki tud' napít,
Pijázhe v kupzo natozhít'?“
„„Napíl pa ti sa to ji bóſh,
Kér, kákor vídmo, ſvét ſi mósh.““

„„Matjásha ſi ob glávo djal
In s[illegible]e ſi mu vſe pobrál.““ —
Dé v kupizo slat perſtan ſvój —
Pak ôna: „Drushe dizhni mój!“

„Ṣim nadjala ſe nushno te;
Peſté, lej! trápe ſitne me,
Sa máno vſi ſe ſlínijo,
Sdaj brade naj ſ' obríſhejo!“

Kraljizh pa jáme govorézh:
„Nizh téshe mi ni v ſerzu vezh! —
Ko ſe na kónjzha saletim,
Glej de ſéboj te jes dobím.“

„Ta zhàſ bóm urno te pobrál,
Od ſpréd na Bélzha bers'ga djál;

Ko ſékal bóm na déſno ſtrán,
Ṣe dèrshi ti na lévo ſtrán!“

Matjásh popráſha ſhe: „Moshjé!
Al' vséti ſmém ſlovó od njé?“ —
„„To tudi ti lahko ſturíſh,
Kér vidmo de ſvéto shivíſh.““ —

Prijél sa béle jo roké,
Na konjzha djal jo je pred ſe.
Po polju k Ṣavi s njo drizhí,
Ko ptizhiza s perotami.

On ſábljo gôlo v rôk' dershi,
Od ſpódaj kazha gôr' ſedí,
Od sgôraj ogenj gré is njé;
Matjásh jo rôzhno ſukat' vé.

Sdaj Turki ſe ſpoglédajo,
Sa njima v zurku vdérajo, —
Ṣhe paſha brado máshe ſi,
Saſmêja ſe, sagovorí:

„Sim bil nékdaj pri njemu vjét;
Hité mu mojzi glavo vsét';

Alénzhizo pa méni dat',
Ki jo preſerzhno imam rad.“

V obójo králj pa ſéka ſtran,
V obójo drusha vmíka ſtran.
Po bliſkovo mu sáblja gré;
Sa ſerpam ſnopje ſtavka ſe,

Sa koſo trava v rèd letí,
Sa njim po verſti Turk leshí,
Pa Bélzhe v dér, de prideta,
Gôr' do kovázha vmásanza.

Matjásh mu rêzhe: „Kaj ti dam? —
De túrſhki kújesh ſi, posnam —
Bèrsh kònja sbôſi, preobúj,
Naróbe podkve mu prikuj.“

Túrzhín naróbe prekovál,
In kralj s lévizo slat dajál,
S deſnízo glavo pròzh mu djál,
Do Save konjzhe sapektal.

Se vdêre va-njo, rasgetá,
Ve dôbro kaj na herbtu jmá,

De nósi drága sêbi dvá,
Matjásha, králja slavniga,

In résheno nevéstízo,
Alénzhizo, kraljízhizo; —
Zhes réko spláva shiroko
Na bláshno sêmljo vógersko.

Ravbar.

To ſi vólji túrſhki páſha,
Ki ſe Túrkam prav obnáſha,
Kak' bí vôjſko vkupaj ſprávil,
De bi Siſek pod-ſe sgrábil.

Sim ter tjé po hiſhi hódi,
Miſel ſe mu v glávi blódi;
Pa jo snájde vólzhja gláva,
Méni, ta bo nar bòlj práva:

Svôjo vôjno vkupaj sbrati,
Jo pod Siſek zélo gnáti.
Pa ni mózh zhes Kòpo priti. —
Praſhajo ga: „Kaj bo ſtriti?"

Paſha ſtópa o potôzi,
Gromèzh bóben nóſi v rôzi,

Jésen tèrdo vá-nj teléba
De raslégа ſe do néba.

Veſ togôten rohni páſha,
Ki ſe Túrkam prav obnáſha:
„Prék ſi vèrvi potegnite,
Kósh po verhu naloshite!“

Şo mu tako naredíli,
Préko Kópe ſe ſpuſtíli,
Pa pod Şiſek ſe nabráli,
Tam ſe v rove sakopáli.

Kaj ſtorí pa túrſhki páſha,
Ki ſe Túrkam prav obnáſha?
Na tlà ſéde, liſt napiſhe,
Poſhlje poglávarju v hiſhe:

„Ala! Ala! mój Adáme!
Şiſki vérli poglaváre!
Al' ſe hózheſh mi podáti,
Al' mi hózheſh glávo dati?“

Mu odpiſal je Adáme,
Şiſki vérli poglaváre:

„Nózhem s lépo ſe podáti,
Nózhem tudi gláve dáti;“

„Hózhem rájſhi ſe braníti,
Şiſki poglavár ſhe bíti;
Şe mi bódete kòſali,
Krajnzov niſte ſhe posnáli!“

Kaj mi jáme sdaj Adáme:
Şiſki vérli poglávare?
Piſhe liſte, da povêlje,
Neſt' jih rêzhe v tri deshêle.

Şhtajerſko, koroſhko, krájnſko,
V lépo sbórnizo Ljubljánſko,
De je priſhel túrſhki bliſek,
De nam hózhe vséti Şiſek.

Şhtájerzi ſo líſt prebráli,
Grênko, kiſlo ſe dersháli,
Tréſli vſi ſe, omagváli,
Ker Turzhina ſo ſe báli.

Liſt bél tud' koróſhzi bráli,
S enim gláſam pa vſi djali:

„S Túrkam nózhmo ſe vojſkváti,
Kaſhe vréle ne piháli:“

„Turk imá velike hlázhe,
Dolge, dolge pa muſtázhe,
Bi vratôve náſhe vglédal,
Kdo vé, kaj bi nam povédal!“

Béli liſt ljubljanzi bráli,
Med ſebój ſo takó djáli:
„Iſhimo ſi pomozhnika,
Sdaj je ſila prevelíka!“

„Turk zhe vsél nam Şiſek bóde,
Nam naróbe vſe, vſe pójde. —
Meſt' Ljublána bo pokrájna,
Krajnſka deshêla turſhka drájna.“

„Hitro ſi pomózh iſhímo,
Goſpod' Ravbarju piſhímo.
Vé in sná on vojſko vôdit',
Pred vojákmi ſprédaj hôdit'.“

Béli líſt ſo napiſáli,
Ga na Krumperk mú poſlálí, —

Tam prébiva jaki Ravbar,
Neprémagan konjſki glávar.

Ravbar sjútraj ráno vſtájal,
Şe po grádu je ſprehájal,
Line hôdil ſi odpérat,
Dol' na sláto pólje glédat.

Osiravſhi ſe okólji —
Sdaj sagléda v ravnim pólji
Mlád'ga pôba urno tézhi,
Béli liſt v rôzi néſti.

Ravbar ſe ob dlánu pózhi,
Hitro mu na próti ſkózhi.
Béle liſte bèrsh pregléda,
Paſhu ſe na glaſ poſmeja.

Ştópi gôri v ſvôje líne
Do goſpóje Katarine:
„Dvé nedélji bódi sdráva,
De jo s páſham saigráva."

Réſ de goſpe Katarini
Je plahôta v taki ſíli,

Sa goſpóda ſe je bala,
K' mu je ſabljo pripaſvála.

Glaſ goſpódov hlapze klízhe,
Oſemnájſte ſvóje Zhízhe:
„Sór je, sdrámſhi ſe sdvigajte,
Bèrse kônjzhe napájajte,“

„Jih ſedlájte, obersdájte,
Koj na vôjſko napravljájte,
Hod'mo v sidano Ljubljáno,
Terdno, v'ſôko in proſtráno.“

Hlápzi kônje saſedáli,
Pa vſi rózhno sadérjali —
Préd ſe kónjiza ne vſtávi,
Ṣhe le pri selêni Ṣavi.

Ravbar klizati brodníke
Pod Zhernuzhami vosníke:
„Le na nóga, le vſtaníte!
Naſ prék Ṣave predroshíte!“

Ṣo brodniki ſhe vſi ſpáli,
Savolj vód ſe vosit' báli,

Sáve vel'ke, prederózhe,
Zhes bregôve naſtop'józhe.

Pravi Rávbarju Andréje:
„Vòda ſéga she zhes brêje;
Mi ne móremo vositi,
Vi v Ljubljáno pa ne príti."

Rávbar ſhe saklízhe v drúgo,
Svítlih slátov da obljúbo;
Si brodníki pomignili,
Reko: „She ga bómo pili."

Kmal' brodníki sakermíli,
So Bogá lepo proſíli,
De b' jih sdráve ſhe vosili,
Turſhke jáſhpre ſi ſlushili.

Slate Rávbar jim podáti,
Jaderno pa saderjáti,
Préko pólja do Ljubljáne,
Terdne v'ſóke in proſtráne.

Goſpód Rávbar dram' Ljubljánze:
„Oj Ljubljánzi! oj saſpánzí!

Bèrsh is pérniz ustajajte,
Bèrsh na vójſko napravljájte!“

Pa sa Rávbarjem hodíle
Ṣo Ljubljánke, ga proſíle,
Ṣrébra, sláta ponujále,
Drushéte ſi odkupvále.

Ráubar: „Goſpe! tih’ in mámke,
Poterpíte málo ſámke!
Sdaj ni zháſa podkupváti,
Ṣila ſe je vojſkovati.“

„Mêji shuga turſhki bliſek,
Hózhe nam poshréti Ṣiſek;
Turk zhe nam vsél Ṣiſek bóde,
Nam naróbe vſe ſe pójde!“

Vam Ljubljana bo pokrájna,
Ṣtrán dolénſka turſhka drájna.—“
Bóben sdaj mu saropózhe,
De preſlíſhat’ ni mogózhe.

Rávbar ſi vojakov sbêre,
Dol’ pod Ṣiſek s njimi dêre.

Toljk' je Turka na teríſhu,
Kóljkor mravelj na mravljíſhu.

Naprej v dér je Rávbar tékel,
Veľkmu hlápzu: „Ştópi — rékel —
Slési na viſóko drévze,
Glédaj dôbro na banderze!"

„Şo banderzi vídiť béli,
Terdo mujo bómo jméli;
Şo banderzi pa rudézhi,
Nizh ne bódimo bojézhi!"

„Turka bómo posobáli,
Kakor de bi zhréſhne bráli;
Préd mirú ne bómo dáli,
Kakor ga ob tlá ne djáli." —

Hlápez vidi vſe rudézhe. —
To ſtrí Krájnze vſe gorézhe. —
Tako v Turka ſe sagnáli,
De ſo vſiga posabljáli.

Dúnajſka sapertija.

Turk je bil zeſárju píſal,
De jo v gôſtje bo pribríſal.
Svitli zêſar govorí:
„Pridi, kádar ſe ti sdí;
Jes ſim sa te ſe priprávil,
De ſe ti bóm v brán poſtávil.“ —

V oljſko nedéljo reſ privije,
Rávno ſólnze gôri gré.
Turk sazhne ſtráſhno ſtreljáti,
Dúnaj ſílno pretreſáti,
Kakor bi na vôdi ſtal,
Ali tréſek ga májal.

Svítli zêſar ſe preſtráſhi,
Pri Maríi, mater náſhi
Iſhe pomózhi, pred njo klezhí —
Ker priprávljen bil ſhe ní;

Dálje k pápeshu ſe obérne,
Naj nadloge on odvèrne,
Shólzam naj ukáso da:
Vſak pomágaj, kakor sná. —

Pápesh píſal tje je v Zêlje,
V Prágo, némſhke vſe deshêle,
De vſi hitro mórajo prit',
Turke ſtráni odpodít'.
De naj délajo svijázhe,
Vére várvajo domázhe,
De pokáshejo ſerzhnóſt,
Dajo Dúnaju proſtóſt. —

Sholzi v Prági in v Zêlji
Ino v nemſhki vſi deshêlí,
Sdaj takó v en glaſ rekó:
„Turk ſhe le ſpóſnal naſ bô;
Pred poſékal nam bo búzhe,
Pred, ko de dobil bo klúzhe
Náſhiga méſta Dúneja,
Kjér naſh zêſar dóm imá.“ —

Shólzi v Prági ino v Zêlji
Ino v némſhki vſi deshêli

Hítro ſkúpaj vſi gredó,
De svijázhe vſi pozhnó,
Sholzi ſtréljati sazhnó,
Turki orôshje is rók dajó;
Kómaj tje ſo primaháli,
Turki ſo ſe shé podálí.

Paſha je na prágu ſtájal
K' miru s belo rúto majal. —
Mať Maria oſkerbí,
Shkóde ſe nizh ne sgodí.

Ribnifhka Jériza.

1.

Stoji béla Ríbniza,
V Ríbniza doliniza,
Tam bla Jér'za vkrádena,
Dôl' v Turzhíjo vplénjena.
Sdaj pfhenízo je fhla shét
Jérza s Turkinjámi vréd.
Poleg leshi gládka ftesa,
Oska ftesá vglájena,
Po nji príde lép voják,
Lép voják, prav junák
Dóber vfaki shenizi,
Túdi têbi, Jérizi. —
„Al bi ráda fhla domú?"
Jérza právi pa njemú:
„Ráda! vfmili fe Bogú!

Jo na kônjzha savihtí,
V bélo Ríbnizo sdrizhí.
Ṣhe goſpá v líni ſtojí
In takó le govorí:
„Bódi hvála sdaj Bogú!
Náſha Jér'za gre domú.“ —

Jér'zo ſo ſprejémali,
Nizh vojàka zhíſlali,
Mílo njêmu ſe ſtorí,
Vun na vèrt grè sêleni;
Tam ſi vtèrga jábelko,
Pràv rudézhe jábelko,
In takó le govorí,
Ko ſad u rokáh dershí:

„Jáblan, jáblan, jáblan'za!
Bódi ſrézhno ti domá; —
Ko ſim jes ſhe póbizh bil,
Têbe ſim ſkerbnó ſadil!“

Ṣpét ſe mílo mu ſtorí,
Pôtok ſols mu gré 's ozhí;

Şe na kónjzha savihtí,
In na Dúnaj on sletí,
Kér takó le govorí:
„Jes Zeſárja ſlúshil bom,
Vézhno púſtil ljúbi dóm!“ —

Ribnishka Jériza.

2.

Prishli so Turzi hudí,
Vkrádli so Jérzo mladó,
Peljáli so jo v Turzhijo globoko.
Jérza je shéla pshenízo rumeno,
Jokala je mozhnó.
Turk brat njéni govorí:
„Al b' shlà ráda Jérza domú?“
„„Ko bi kolikaj mogózhe blo!““
„Jérza nizh ne maraj ti!
Peljal te bom jes domú.“
V grádu spásili so tó.
„Zhast bod' vézhnimu Bogú!
Násha Jérza gré domú.“ —
Jérzo so lepó gostili,
Turzhina gerdo glédali.
Turzhín je shel v vert selèn,

Tam je prelepó sapél:
„O jáblan, jáblan, jáblanka,
In vê hrushke ushperne!
Dokler sim she pobizh bil,
Sim te jáblane sadíl
Ino hrushke ushperne.
Sdaj sim póbizh ko moshjé,
Vshívajo jih drug' ljudjé!"
Na konjízha se savihtí,
Na Turshko nasaj sderzhí.
Ozha, mati so ga klizali,
Pa ni hotel nasaj íti.
„Nasaj ne grém nikdar vêzh.
Tam bóm shivel, tam umerel!"

Shláhtni gofpód Baroda.

K sebi klizhe hlápza svójga:
„O, le pójdi glédat ráne!
Ako ráne so kerváve,
Bersh mi têzi po sdravníka;
Ako pa so ráne zhèrne,
Pójdi hlápez, délat jámo
Mi shirôko in globôko!"

Je shel glédat pèrve ráne,
Vídil hlápez je moshgáne;
Je poglédal drúge ráne,
Vídilo se je do serza. —
Rêzhe gospód Baroda:
Kádar se domú popéljesh,
Bódo sá-me te prashàli:
„Kjé je shlahtni Baroda?
Rêzi: sadej se peljá!"

Shel je hlápez délat jámo
Mu ſhirôko in globôko.
Tak je rékel Baroda:
„Dobro s brínjem me pôkádi,
Têrdno s vêjami me ográdi,
De ne bódo odkopáli
Vránov tizhi, me kljuváli!"

Ljúbzhik.

Ljúbzhik ſe na pót naprávil,
Vſe potrébno vkúpaj ſprávil,
Ljúbiza je sgódaj vſtála,
K ſvéti máſhi ga ravnála.

Sa beſéde njé ni máral,
Ljúbzhik, nizh sa máſha baral —
Vsáme púſhko in v planíne
Stréljat gré divje sveríne.

Sèrne ljúbi ſtrélat gréde
In jeléne in medvéde,
Pod planíno ga zhakála
Ljúbiza je ſhtréne prála.

Pervo ſhtréno ljúba prála,
Próti nji klobúk priplávà,

Veſ rastèrgan, veſ kervávi,
Ljúb'ga njéniga je právi.

Drúgo ſhtréno ljúba prála,
Şúknja próti nji pripláva,
Vſa rastèrgana, kerváva!
Ljúb'ga njéniga je práva.

Trétjo ſhtrèno ljúba prála,
Próti nji po béli Şavi,
Veſ rastèrgan, veſ kervávi
Pláva ljúbi njéni právi.

Şhtréno 's róke je ſpuſtíla,
Şe je v vódo sagrosníla,
Ga sadéla je na rámo,
V vèrtu mu ſkopála jámo. —

„Rósh'ze bodem njemu ſjala,
Vſelej mílo ſe jokála,
Kádar bódem rósh'ze pléla,
K' ljúbga vezh ne bom iméla!"

Nesvesti gospód.

„Oj Şhpéla, Şhpéla, Şhpéliza,
Premila môja ljúbiza!“ —
„„Kak hózhem váſha ljúb'za biť,
Ko nózhete goſpé ubiť?““

„Kakó goſpó ſvojó vbiť,
Kér je ne mórem rasjesíť?“
„„Goſpód! ko dómu prídete,
Pobíte ſklćde zinjáſte,
De s tém goſpó rasjésite.““ —

Goſpód, ko je dómu priſhèl,
Je ſklćde zinjáſte pobil;
Goſpá sa to ſe ne jesî,
Takó le ôna govorí:
„Zhe bóte té pobili sdaj,
Pa bóte drúge kúpili kdaj!“

Ko je gospód domú prishèl,
Je vselej k svôji Shpéli shèl:
„Oj Shpéla, Shpéla, Shpéliza,
Premíla môja ljúbiza!“ —
„„Kakó zhem vásha ljúb'za bit',
Ko nózhete gospé ubit'?““

„Kakó gospó svojó ubít',
Kér je ne mórem rasjesít'?“
„„Gospód, ko domu prídete,
Rasbíte skrínje písane,
De s tém gospó rasjésite.““ —

Gospód, ko je domú prishèl,
Je skrínje písane rasbìl.
Gospá sa tó se ne jesí,
Takó le ôna govorí:
„Zhe bóte té rasbíli sdàj,
Pa drúge bote kúpili kdáj!“

Gospód, ko je domú prishèl,
Je vselej k svôji Shpéli shèl:
„Oj Shpéla, Shpéla, Shpeliza,
Premíla môja ljúbiza!“ —

„„„Kakò zhem váſha ljúb'za bit',
Ko nózhete goſpé ubit'?"""

„Kakó goſpó ſvojó ubit',
Ker je ne mórem rasjesít'?"
„„Goſpód, ko bóte ſpét domá,
Ubíte ſínka mládiga,
De jésna váſha bo goſpá."" —

Ko je goſpód bil ſpét domá,
Ubíje ſínka mládiga,
De jésna bíla bi goſpá.
Tak' ſo goſpá govorili:
„Ko ſínka ſte umorili,
Spét drús'ga bóte dobili."

Ko je goſpód domú priſhèl,
Je vſélej k ſvòji Shpélí ſhèl:
„O Shpéla, Shpéla, Shpéliza,
Premíla mòja ljúbiza!"
„„„Kakó zhem váſha ljúbiza bít',
Ko nózhete goſpé ubít'?"""

„Kakó goſpó ſvojó ubít'
Kér jo ne mórem rasjesít'?"

„„„Gospód! ko bóte spét domá,
Rezíte, naj sakónski dá
Vam pèrstan, de bi dál' mi ga.""""

Ko je gospód bil spét domá,
Ji rêzhe, naj sakónski dá
Mu pèrstan, de ga Şhpéli da. —
Takó je rêkla sdaj gospá:
„Bog, o Bog, o vél'ki Bog!
De bi me vslishal gospód Bog!"

Sánje.

Le hítro, máli! ſim pojte,
In ſánje môje ſkládajte:
Nozój ſe mi ſánjalo je,
De v béli ſim Ljubljáni bil;
Spod Roshenpóha dôli víl
Se je ſludèn'z merslé vodé.
Tri rósh'ze ſo priplávale:
Je pèrva rudézha bilà,
In drúga roshiza béla,
In trétjá bíla sèlena. —
„Rudézho kri rudézha rósh
Poméni, ki prelíl jo bóſh;
In bélo ſmèrt, ſin! béla rósh
Poméni, ki preſtál jo bóſh;
Selèna, ſin! pa grob selèn
Poméni, k' va-nj boſh poloshèn.
Takó ti, Trávnar! mlad povém:
„Ne hôdi v vaſ k mládim goſpém!“

Svezhér ſe kómaj mrák ſtorí,
Poklízhe hlápza, govorí:
„Obſêdlaj bersh konjízha dvà,
V Ljubljáno v ſkok podérjeva —
Tam zháka lépa me goſpá,
Goſpóda njén'gá ni domá!“
V Ljubljáno hítro pridrizhí,
Konjízha hlápzu isrozhí,
In v vaſ hití, k lepi goſpé.
Pri nji ga je dobíl mosh njé,
Sabódil nòsh mu je v ſerzé!

Svarjenje.

Stojí, ſtojí tam lípiza,
Pod lípo hládna ſénzhiza,
Pod lípo mísa kámnata,
Na ſhtéri vógle résana.
Stolóv okrog dvanájſt ſtojí,
Na njih ſedé fantje mladí.
Vſak íma ſvôjo ljúbizo,
Vſak íma ſvôjo kúpizo,
Nalíva vínze ſi ſladkó,
Veſélo ga popíva sh njó. —
She prileti tjé ptízhiza,
Predrôbna ptiza ſhínkovka,
Uſéde ſe na lípizo,
Sapóje táko péſmizo:

„Devízhize, norízhize!
Zhe fántam vſe verjámete!

Svezhér obéta béli grad
Al sjútraj zhèrne kájshe ní. —
Lashníki, oj, ſte ſántje vi!"

„„„O tiho, tího, ptízhiza!
Predrôbna ptíza ſhínkovka!
Fántizhi bómo vjéli te,
Populili ti pérje vſe!"""

„Zhe pérje mi popúlite,
Shivljênja mi ne vsámete,
Mi pérjizhe ſpét sráſtlo bó,
V selêno poletím goró,
In támkej bom prepévala,
Bom v sêlen trávnik glédala:
Sibále bóte ſínzhike,
Neporozhêne mátere;
Dojíle bôte ſínke vé,
Tozhíle bóte pregrenké ſolsé
Po devíſhtvu, ki ga vezh ne bo,
Zhe vam ga ſántje odvsamó. —
Verjéti drújiga jim nikar,
Ko: Bog pomágaj, Bog obvár!"

Roſhlin in Verjanko.

„Kak hozhe bit', kaj hozhva ſtrit'?
Ti ſi premlad ſe oshenit',
Jes ſem preſtara ſe moshít'.“
„„Le mati omoshite ſe,
Vsamite, kogar hozhete;
Le húdiga Roſhlina ne,
Ki velik moj ſovrashnik je:
Je brata in ózheta vbil,
In komaj ſim mu jes uſhel.““ —

Al mati nizh ni marala,
Roſhlina vsela hudiga,
Verjankovga ſovrashnika. —
Svezhér s njim grede v hrambó ſpat;
Verjanko gré pod okno ſtat —
Je v hrambi govorila màt':
„O ſhkoda, ſhkoda sa blago,

Ko sdaj ſe rasdelilo bo!
Kaj pravim tebi ljubi mosh!
Tam v zherni gori, v tamni goſh,
Studen'z pod bukvo vidil boſh.
Ti rezhem ſe sa búkvo ſkriť,
Verjankota ſkrivej vmoriť —
Se jutro bolna bom ſtorila,
In ſinu rekla, govorila,
De boljſhi meni pred ne bó,
De pila merslo bom vodó,
Ki v zherni gori ſe dobó.
Sin me je vbogal vſelaj rad,
K ſtudenzu hozhem ga poſlať."

Pretiho gré Verjanko ſtran',
Beſéde njene v ſerz' ohran';
Ko je priſhel ſpet béli dan,
Verjanko k mater' v hrambo gré,
In rezhe ji beſéde té:
„Kaj pravim, ljuba mati vi!
Viſoko ſonze she ſtojí;
To vaſha ſzer navada ní,
De b' tako dolgo v poſtlji bli." —

„„„Sin ljubi, bolna ſim húdó,
Oh, boljſhi meni pred ne bó
De pila merslo bom vodó,
Ki v zherni gori ſe dobó.“““

Sin vsel je v roko kangljizo,
Prípaſal ſi jé ſablizo,
Je djal na ramo puſhizo,
Po vodo ſhel pod bukvizo. —

„Kaj jemljeſh, ti, oroshje ſin?
Saj v zherni gori ni sverin,
'S deshêle sbeshal je Turzhin.“

„„„Peroti ptizhiza ima,
Plavote ribiza ima,
Junak s oroshjem ſe obdá.“““

Verjanko gre pod bukvizo,
V Roſhlina ſproshi puſhizo —
Odpre mu shíle s ſablizo,
In v ſvojo belo kangljizo
Natózhi vrózhe ſi kerví.

S njo k materi domu hití,
Besede take govorí:
„Sheleli piti sinovo,
Sdaj nate kri Roshlinovo!“

———

Od desetnize.

¿Stoji, stoji, béli grad,
Po njim se sprehája mlad gospód,
Prav lepó Bogá prósi,
De bi mu Bog porod dal.
„En'ga sinka! en'ga sinka!“ —
She bersh téga ne sgovori,
Se mu hzhérka she porodí.
Ti je bílo imé Marjétiza.
Kádar ji je máti krúha dájala,
Se je vselaj jókala. —
„Kaj vas prásham, máti mojá!
Sakaj se vselej jókate,
Kádar mi krúha dájate?“
„„Kaj bi se ne jókala,
Ki bosh mógla v desetíno it'!““
„Tího, tího, máti mojá!
Mórde pójde káka drúga.“ —

Kadar je bila ſtára ſédem lét,
Ptízhiza na ôkno prileti,
Slat pèrſtan v klúnzhiku dershí:
„Pêzi, pêzi, polanzhnizo, popótnizo,
Ino pèrſtan nótri dêni,
Na deſét koſzev jo rasréshi;
Ktéri bo ta pèrſtan priſhel,
Tiſta bo môgla v deſetíno it'!"

Marjétiza v pèrvizh vgrísnila,
Prêzaj je v pèrſtan vgrísnila. —
„Bog vaſ obvári, máti mojá!
Sdaj bom mógla v deſetíno it'!
Bog vaſ obvári, devét ſeſtríz!
Sdaj bom mógla v deſetíno it'!
Bog te obvári béli grad!
Saj te vezh vídila ne bom!" —

V bórſhtu jo tàmna nozh satnè,
Pod pervo dervo je priſhlà:
„Nozój bom tù prenózhvala." —
Dervó ji tako govorí:
„Pojdi ſpod mêne, deſétniza!

Nozój bo ſtráſhno tréſkalo;
Kádar v pèrvizh bo tréſhilo,
Bo prêzej v mêne tréſhilo.“ —
Pod drúgo je dèrvo priſhla:
„Nozój bom tù prenózhvala.“ —
Dervó ji takó govorí:
„Pôjdi ſpod mêne deſétniza,
Nozój hudó bo tréſkalo.
Kádar v drúgizh bo tréſhilo,
Bo prêzaj v mêne tréſhilo.“ —
Po trétje dèrvo je priſhla:
„Nozoj bom tù prenózhvala.“ —
Dèrvo ji takó govorí:
„Le saſpì, deſétniza!
Se nizh húdiga ne boj!“ —

Zhes ſédem let je nasaj priſhlà,
V dom ſvoj, vêlik béli grad.
„Kaj vaſ próſim, shlahtná goſpá!
Prenozhíte me do dné!“
„„Jes te ne mórem prenozhít',
Jes bom goſtvála devét hzhéri.
Le pôjdi, pôjdi, v bôshjim imén'!

Jes te ne morem prenozhít'!"" —
„Prenozhíte me, máti moja!
De bom túdi jes vidila,
Kako jih goſtváli bóte!"
„„Le pôjdi, pôjdi v bôshjim imén',
Jeſt te ne mórem prenozhít'!""
„Bog vaſ obvári, máti mojá!
Bog vaſ obvári, devét ſeſtrá!
Bog te obvári, béli grad!
Sàj ſim te ſiróta vídila,
Rastèrgana, rasmèrſhena!" —
„„Nasáj, nasáj, Marjétiza!"" —
„Jes ne grém nikdar vezh nasáj!" —
Máti na tlà páde, omedli,
Pri ti prízhi dúſho ſpuſtí.

II.
Fántovſke péſmi.

Samzhe.

Sim póbizh mlad v ſámſkim ſtan'
Po gojsdu hódim sêlenim,
Po nébu ptíze létajo,
Preljúbo goſtolévajo —
Oj ſámſhki ſtán,
Veſéli dán!

Sim póbizh mlád nesavoslán,
Sa vodo hódim globôko:
Pod vèrham ríb'ze plávajo,
Vſe shíve mi sigrávajo —
Nesvésan ſtán
Veſéli dán!

Sim póbizh mlád in ſhe nevdán,
Po trávnik' hódim píſanim;
Golzhíze mi prezvétajo,
Se ſládko naſmehljávajo,
Nevdáni ſtán,
Veſéli dán!

Sim póbizh mlád neoshenván,
Po ſvétu hódim jáſnimu,
Me rádi póvſod imajo,
Me ôzhe, mat' ſprejémajo —
Neshénjen ſtán,
Veſéli dán!

Sim póbizh mlád neporozhèn,
Po zéſti hodim ſhirôki:
Mladénke me ſrezhávajo,
Prijásno me posdrávljajo,
Nesrôzhen ſtán,
Veſéli dán!

Sim póbizh mlád, ſhe ſámzhe ſvoj,
Zhe grém po nozh' omrázheni,

Mí svésde blíſke mígljajo,
Nebó veſelo osnánvajo;
Şam ſvójni ſtán,
Veſéli dán!

Pobizh ubit.

Uno nozh ſmo ſantji sbíli
Se pod lípo seleno,
S ſabljizami ſmo ſvetílí,
Kakor luzhmi, k' je tamno.

Grôsa je blŏ vidit bôja,
Serzhnoſt vunder le veljá,
Lépa shlahtna ſuknja môja
Je na mêni preſékana.

Ino zhèren mój klobúzhik,
Dáljezh od menè leshí,
Oh! ſamo preſerzhni Jurzhik,
Tebe ljub'ga vezh ne bó!

On je k' ljub'zi terkat tékel
V lépo bélo kámrizo:
„Odpri, odpri!“ — hitro rékel —
„Grém pozhít na póſtljizo!“

„V naj ljubésni je poſhtenje,
Bati ni ſe pred menój!“ —
„„Kdór odperl ti ſnózh bres mêne,
Naj ť odpéra ſhe nozój!““

„Zhe nozój ne bóſh odperla,
Şaj ne bódeſh nikdar vèzh!
Krí is mêne vſa bó sderla,
Ljuba! ſhe nozój bom prèzh!“ —

Hitro mu je odpérala,
Ga na ſkrínjo poſadí,
Şhkórne mu je issuvala,
Vun slivala vrózho krí.

Potlej ga je poloshíla
Gor' na bélo poſtljizo,
Mílo ſolsize tozhílá,
Njemu prihaja bòlj hudó.

Ko ſtráſhne gredó teshávе,
Je sazhél ji narozhovát:
„Rán poglédaj moje gláve;
De ſe véſh kák' sadershát'!“

„Zhe ſo vſe rudézhe ráne,
Rêzi k' mêni sdravniku priť;
Zhe ſo zherne, ſmert ſo same,
Ňaj duhoven me previd'!"

Rán je ona pregledvala,
Jurzhik she mertev leshí,
Na-nj je pádla obleshála,
Duſho pri ti prizh' ſpuſtí.

Méshnarſki fant is Morávzh.

Prelépa Morávſhka fára,
Ti na Krajnſkim nimaſh pára!
Zérkev je ſvétiga Martína,
Dva rudézha turna íma,
Dva rudézha turna íma.

Póbizh ſim v Moravzhah ſlushil
Pri Moravſhkim méshnarju;
Méne ſo ljubil' nesnán'
Fajmaſhter ino kaplán,
Ino túdi méshnar ſám.

Tud' me je mozhnó ljubíla
Shkaſarjeva Mízika,
Kadar ljúzhi ſim prishígal,
Vſelej ſim deklétam migal.
Drúgim migal ſim takó,
Miz'ko ſim imel ſvojó,

Ki ſmo béro poberali,
Vſelaj ſmo sa víno dáli
Sa sidam pri Shkafarju.

Potlej ſim ſe v Ljubljani vdínjal
Sa fanta pekovſkiga,
Króg sholnirji ſo hodíli,
Pa na píſan boben bíli;
Men' veſêlje ſo dajáli,
Njih obléko primirjáli,
De ſim v shold ſe sapiſal
Pod banderzo konjiſhko.

Oh preljúba máti Bôshja
Is prelépih Moravzh
Koljkrat ſim króg têbe tékel,
Te v shídano krílo oblékel,
Oſem luzh ſim ti prishgál,
Jesuſa v narózhje djál!

Sdaj te móram sapuſtíti,
V dáljne kraje potegníti;
Kdáj bóm od ſoldátov prêzh
Mogel k' têbi ſpét pritêzh'!

Kogá ſim priſlushil.

Sim pervo léto ſlúshil,
Pútko ſim priſlushil.
Môja pútka
Tréſe glavzo —
Piſhke vódi.

Sim drugo léto ſlúshil,
Razo ſim priſlúshil.
Moja raza
Bláto tánza,
Môja pútka
Tréſe glavzo —
Píſhke vódi.

Sim trétje léto ſlúshil,
Kravzo ſim priſlúshil.
Kravza právi:
„Molsi mêne!“ —

Môja raza
Bláto tánza,
Môja putka
Tréſe glavzo —
Píſhke vodi.

Şim zhveterto léto ſlúshil,
Konjizha ſim priſlúshil.
Konjizh právi:
„Dirjaj mêne!“
Kravza pravi:
„Môlsi mêne!“
Mója raza
Bláto tánza,
Môja pútka
Tréſe glavzo —
Píſhke vódi.

Şim péto léto ſlúshil,
Shênko ſim priſlúshil.
Shênka právi:
„Ljúbi mêne!“
Konjizh právi:
„Diraj mêne!“

Kravza právi:
„Môlsi mêne!“
Mója raza
Bláto tánza,
Môja pútka
Tréſe glavzo —
Píſhke vódi.

Shtéri sheljé.

Shtéri rezhí
Ljubésin uzhí;
Ljubiza jmá,
Kar môje ſerzé shelí.

Njé ogenj ozhí,
Ki v môjih gorí,
Me greje, hladí,
Blis nje me dershí.

Uſt njénih glaſ
Na vézhni zhaſ
U mêni budí
Ṣerzhne sheljé.

Tolzhe ſerzé
Njéno sa mé,
Ṣhe rôko sheljím,
K jo sa-njo dershím.

Vſe to dobím
In obdershím,
Srézhno shivím,
Vezh ne sheljím!

Tri ljubize.

Jes imám pa ljub'ze trí
Vſe tri ſo lepé mladé,
Pa mêne imajo radé.
Nàj perva njih je Kátra,
Ki moje ſerze mártra.
In druga je pa Urſha,
K' moje ſerze bóljſha,
In trétja njih je Nésha,
Ki môje ſerze véshe.
Na pragu je ſtala
S kljuzhmi ſhkrabotljála,
Sa ſladko vinze dála.
Nar pervo je pó groſhu,
Ki ga pijejo ubósi;
Drugo je po ſheſtizi,
K' ga pijó ſantizhi, deklízhi,
Ki dnarze imájo.

In trétje je po króni,
Ki ga pijó baróni,
K dnarze imajo.

Shalovanje déklize.

Sijaj, ſijaj ſolnzhize,
Na-me ſpod viſhnjè gore!
Men' je ſerze shaloſtno,
De veſélo vezh ne bó.

S peljinzam naſajeno,
S ternjizhem ograjeno:
Moj ljubi ga naſadil,
Mi ljubi ga ogradil!

Piſhi, piſhi vétrizhek,
Ti is Nemſhkiga vétrizhek,
Naj boſh ohladil mene
No shaloſtno mi ſerze!
Moje ſerze je shgózhe
Tak je shgózhi ko plamen;
Men' je ſerze shaloſtno,
De veſélo vezh ne bó.

Odpoved.

„‚Sólnze ’s sa gôre gré,
Luniza na ſtran’ ſtojí,
Bo tréba jemati
Od ſvôje ljub’ze ſlovó.“

„„Ljubzhik, nikar takó!
Men’ je prevézh hudó;
Jes bom pa tozhila
Grenke, velíke ſolsé!‘“

„Tôzhi jih ali ne,
Mêni ni nizh sa té,
Mêni odpéra shé
Ena lépſhi deklè.“

„Plazhal ſim ſájmoſhtra,
Sholmaſhtra od kerſta;
Ti boſh pa sibala
Sinka preſerzhniga!“

Nevóljna nevésta.

Sakáj ste me dáli
 Na v'sôko goró,
De móram nosíti
 Na glav'zi vodó?

„B' se b'là omoshíla
 V Sadolje, k' si 'tlà,
Bi bíla nosíla
 Na glav'zi dervà!"

Oh ráj b' me b'li dáli
 Na ravno poljé,
Ki tam bi leshála
 Do béliga dné!
 Do béliga dné
 De solnze gori gré!

Mój puſhljiz je sêlen,
Mój perſtan je slát;
Mên' shénin namenjen
Bil pobizh je mlád!

III.

Krátke pésmize.

Sim shel na vodó,
Sim vidil enó,
Iméla zherne ozhí,
Kakor ribzheva hzhi.

—

En hribiz bom kupil,
Bom tèrte sadíl,
Dekléta napájal,
Pa sam ga bóm píl.

—

Nikólj ne bóm posábil
Ozhéta svojiga,
Ki smiraj me je vábil:
„Sin! pit ga pojdiva!“

—

Na viſoke goré,
Kjér terte rodé,
Tam gôri vinze raſte,
Sa tak jake móshje.

Je shábe lovíl,
Nobêne dobil,
Nobêne dobíl,
Jih je pred ſábo podíl.

Jes imam pa ljúbizo
V gradu je sa kuharzo;
Shivôta je drobniga,
Serza pohlevniga.

„Shé ſe déla béli dán,
Daj mi zhrevlje, de grém dám!“
„„Jes pa zhrevljev ti ne dám,
Ki te prevezh rada imám!““

Je Silja in Dráva
Vſe móſte pobrála,

Pobrala jih je,
Kjér je moja deklè.

—

Mamiza ſo djáli,
De bodo kokljo prodáli,
In piſheta zló,
De bo ravno ſédim ſto.

—

Tri urize hôda
Ni drus'ga k' vôda,
Kjér je pa môja deklè,
Je vſe ravno poljè.

—

Na ſélo vaſhe hôdil
Sim gladil ſtesè,
Sdaj pa raſte germovje,
Selêne trave.

—

Travzo poshgál,
Germovje poſékal,

Bom pogladil ſtesé,
K' na ſêlo dershé.

Dekle zhín zhín!
Sim Bornkarjev ſín;
Po nôzhi v vaſ hódim
Po dnévi leshím.

Zhe môja zheſh biti,
Se moraſh umíti,
In druge puſtíti.

Kje dôli bom hôdil,
Kjér vôda zvergljá,
Nésh'zo bóm klizal,
K' je deklè mojà.

Je majhina kájsha,
Je bliso poljé,
Bóſh varno leshála
Do béliga dné!

Ima tanke rokálze,
Ima béle roké;
Rudézhiga líza
Je môja deklè.

Zhe me môja ne vsame,
Sim rajſhi takó,
De me proſt'ga pokópljejo
V zhèrno semljó.

Od mlína do otóka
Je tríſto ſtopínj,
K' ſim pobizh jih isſhel,
K' ſim na Mlin vaſ ſhel.

Môja dekle je mláda
Mlajſhi ko jes,
Pa nad mlinam ſtanúje,
V otóku pa jes.

Píſmo bom piſal,
Na Lamberſki grád,

Tiſt'mu deklétu,
Ki imam jo ràd.

Mój ljubzhik je djál,
„De me bóde jemál";
Sim pa djála: „Kój, kój!
De bom préd pri pokoj"!

Ljubiza mȏja
Ne ſtór' mi tegà,
De b' drugim odpérala,
Mȏja ne b'là!

Po Mlinſki vaſi
So spárjeni vſi,
Le Kramar je ſám,
K' ne marajo sa-nj.

Eno deklè ſim klizal,
Pá m' odgovora ne dá:

Naj dá, ali ne dá!
Şaj ni nobêna goſpá!

Môja dekle je mláda
Je v ſhéſtnajſtim léti;
Je dôbro navajena
Póbzhe iméti.

Tri lípize selêne,
Tri ljubize rumêne,
Şo vſe zherno-oke,
Nimajo dolge rôke.

Piſmo bom píſal
Is Mlína na Grád,
De b' Jérzo mi dáli,
Ki imam jo rad.

Ko b' môja ne bila,
B' ne hôdil sa njó;

B' ji ſigo pokásal,
Bi tékel pred njó.

Le málo pozhákaj,
De mam'za saſpé;
Potlèj t' bom odperla,
Bóſh nótri do dné!

Ṣim hôdil na róte,
Ṣim ptizhke lovíl,
Ṣim ptizhkam naſtavljal,
Ṣim Mínizo dobíl.

Ne hôdi na róte,
Ni Mine domá!
Ni môja, ni tvôja,
Je mlinarjeva.

Ne hôdi sa mano,
Ne bóſh me dobil,

Sim tiſt'ga Shupána,
K' je shábe lovíl.

En ſtarzhik je bil,
K' je vínze rad píl,
K' je en glashik popíl,
Je drusga nalíl.

Sim ſnózhi v vaſi bil,
Me je patrólar dobíl;
Sim mu zvánz'garzo dal,
De me v jézho ni djál.

„Kaj tù — me je vpraſhal —
Kaj delaſh ti tù?
Kaj pa delaſh ti tù,
V tak' tamni nozhi?"

„„Kaj ne véſh ti tó,
Kaj délam jes tù,

De mladi fantízhi
K' deklízam gredó?"""

—

Roshmarínovo jutro
Nageljnov dan!
Ljubiza sdrava oftani!
Jes pojdem pa dám.

—

Mój puſhljiz majerón
Je vredin ſto krón;
Naj bo sêlen al ſuh,
Saj ima smiraj ſvój duh.

—

De b' vetriz popíhal
Meglize pregnal,
De b' vidil ſe ljubzhik
In puſhljiz njegov!

—

En vetriz je pihal,
En desh je roſíl,

Ṣaj té niſim proſíla,
Pa b' hôdil ne bil.

Naj bo vſe v bôshje imé,
Kér ſim pa vséla te,
Ṣkos' drobne ſolsé
Bom ſtarala ſe!

Ljubiza v vertizu
Roshize pléla,
Ljubiga zhakala
Péſmize péla.

Ljubljanke ſo lépe,
Pa hude ſo tud';
Ṣo béle ko répe,
Pa hude ko slud'.

Zhe niſim Shupanja
Zhe nimam slatá,

Ga bódem dobíla
Sim punza sa tó!

—

Okoli hodíti
In truditi ſe! —
Na domu leshati
Je bolji sa-mé.

—

Pojéda klobáſe
Pojéda meſó,
V zhaſi pa ſtráda,
De ſmil' ſe Bogú.

—

Ak' ſolnze ne ſíje,
Pa méſez ſvetí:
Ak' ljubi ne pride,
Pa ſáma leshí.

—

Zhe k' mèni v vaſ príde,
Saj bóva ſamá;

Ni mater', ozhéta,
Nikógar domá.

O deklè, o deklè,
Saljublena ſtvár!
Kdo tebe bo ljubil,
Al Anselj mejár?

Ṣim málo sadrémal,
Ṣim málo saſpál,
En ſhélim je priſhel,
M' je kamro sashgál.

Naj kamra gorí
Pa le naj gorí,
De l' poſtljà oſtáne,
Kjér ljúba leshí!

Tri léta shé ſlúshim,
Tri léta ſhe bóm,

Zhe Mizka me nozhe,
Sa iblájtarja bóm.

Gorénſke dekléta,
So ſhmentan' lepé,
Pa jérhaſte blázhe
Sa pirhe dadé.

Ti miſliſh, ti rajtaſh,
De têbe ſhtimám;
Pa, zhe mi verjámeſh
Sa nôrza te imám!

Ti miſliſh, ti rajtaſh,
De enaz'ga t' vêzh ni;
Pa pri vſakim ſleparju
Se t' enákoſt dobí!

En vrabiz me píka,
Ena bolha me jé,

Eno dekle me ljubi,
De nobêdin ne vé.

—

Presshêntan deklè
In barva tvojà!
De ne mórem lesháti
Vlazhugar domá!

—

Bóm slésil na zhésshno
Na zépljenzhizo;
Petranovo vídil
Bom keljnarzhizo.

—

Kdór zhe berhko dekle iméti,
Móra sshtibro dat' ob léti;
Jes pa rajsshi sshtibro dam,
De li lépo dekle imám.

—

Kadar kolj jes k' tebi sajdem,
Vselaj drusiga pri tebi najdem,

Jes pa téga ne terpím,
Rajſhi te, ljubiza! puſtím.

Na ſrédi Mlinſke vaſí
Pa ena rósha zvetí;
Pa nikolj dolgo ne bó
De vtergana bó.

Lépa je ſtraſhno,
Kakor jaſno nebó;
Takiga dekléta
Nikolj ſhe ni b'ló!

Le pléſat me pêlji!
En hvánzat imám;
Sim ſnózhi ga vzverla,
Tù v arshet' ga imám.

Pojdem na Vránſko,
Bóm vidil na Krájnſko,

Bóm vidil mojó,
Kak' pléſhejo sh-njó.

Tri ljub'ze ljubíti,
Şo zhudne rezhí,
Pa vſim trém lagáti,
Me nizh ne ſkerbí.

Kdór ima tri ljub'ze
Ta ima ſvoj ſhpáſ;
Od êne do druge
K' trétji gré v vaſ.

Vſe bom ſtoríla
In bógala te,
Preljubi mój mósh'
De me tépel ne boſh.

Mój ljubzhik je lép,
Ko nageljnov zvét;

Pa ſhe lépſhi bi bil,
Ko b' pikaſt ne bil.

Kdó tega je kriv,
K' máti njegova,
K' ga ni muham braníla,
De ſo pikale ga?

Tri ure sa Gradzam
Tri róshe zvetó,
Bom róshizo vtergal,
Ṣvoj' ljub'zi jo dal.

Je ljub'za saſpala,
K' je rosh'za diſhala;
Ṣe ljub'za sbudí,
Ṣhe rósh'za diſhí.

Moj puſheljz je selen,
Moj ljubzhik je lép,

Moj perſtan je slát,
Moj ljubzhik je mlád.

Sakaj ſi sa mano hôdil,
Sreberni perſtan nóſil?
Le bi bil perſtan v' arshet djál,
Pa bi bil domá saſpál!

Okólj ſe bóm saſúkal,
Korájshno bóm saúkal:
Bóg ti daj ſto tavshent ſrézh!
Mêni je druga ljubiza vſézh! —

IV.

Pregovori.

Potúhnjen dôſti ſhkódvaťʼ sná,
Zhe túdi ne klepézhe;
Pozháſa vôda vezh bregá
Udêre, ko derézhe.

Kar vsameſh po shêni,
Skosʼ gerlo poshêni;
Várʼ, kar je po ôzhi,
Po dnévʼ in po nôzhi!

Le potlej bóſh védel,
De sa-te kdó ní,
Ko sh-njim boſh pojédel
En mérnik ſolí.

Kdór ſterdeno govorí,
Vrédin naj slatá ſe sdí;
Saj ſladkána ſhe prodáť
Hotel boſh sa gòlo blať.

Kjér je velíko bíti,
Je málo prida vshíti.

Je dôſti kokotánja,
Kokoſhi ne neſó.
Je dóſti blebetánja,
Spolnenja nizh ne bò.

Poſódi, zhe imaſh,
Pa glej, komu dáſh.
Poſodíť prijatle ſtrí,
Vrazhílo rado jesí.

Nobeniga ne bó
Rasneſlo molzháti,

V ſebi dersháti
Şkrivnoſti sveſtó.

Kadar véſta dvá
Şe ſhe sarigljá;
Kadar véjo trijé,
Véjo vſi ljudjé.

V.

Napiſi méſzov.

Prosimez.

Kjér o gódu ſvéte Néshe,
Sólnze kóljkaj sabliſhí,
Tam ſe potlej ſnég uléshe,
Vòlk ſhe síme vjédel ní.

Svizhan.

Zhe ſvézhniza dá
Pred kap od ſtrehá,
Ko káne od ſvézhe
U zérkvi gorézhe,
Kmal' síma nehá.

Brésin.

1.

Ṣvét' Gregor veléva
Koshuhe kupít',
On vôdo odéva,
Sná v ſtrózhje savít'.

2.

Zhe môkra ni óljka,
Pa jajze zhe bit'.

Máli tráven.

Mál' traven ſolsí,
Ṣe ſmêja, norí,
Ṣpomlad in mladóſt,
Ṣte enakih laſtnoſt.

Véliki tráven.

Trijaſhkó blato
Dela leto bogato.

Kréſnik.

1.

Vídova meglíza
Petrova roſíza
Şné vino in pſhenízo.

2.

O ſvétim Vidi
Şkós' nozh ſe vídi;
Şe koljkaj ſtégneſh,
V dán koj drégneſh;
Şe koljkaj ſkèrzhiſh
V' dán kój tèrzhiſh.

Máli ſerpan.

Şvéta Marjéta
Kázhe raspáſe; —
Ştrúp tega ſvéta
Kúshi vſe zháſe.

Véliki ſerpan.

Ṣvet'ga Jernéja
Mokré meglíze,
Méd popijejo
Sa potíze.

Kimovez.

Kdór po máli maſh' koſí,
Sa pezhjó vézh' dél ſuſhí;
Kdór lenôbi ſe podá,
Ràd sa uſhéſmi ſe derglјá.

Kosaperſk.

Na dán ſvétiga Luka
Ṣe v róke she húka.

Liſtognoj.

Pravi: „doma ſtój",
Od méſta do méſta
Je ſlaba zéſta.

Gruden.

Zhe vſe tri Boshízhe je drevje koſmát'
Od ivja al ſnéga, obilni bo ſád.
Şad bódi pa préſen al' tudi shé ſuh,
Tak' lákot kruljíla ne bo po trebúh'.

VI.
Pivſke péſmi in sdravize.

1.

Ena ptizá priletéla
Is deshéle Indie,
Prav lepó mi je sapéla
Od pſhenizhniga klaſú.

Pa to pazh ni klaſ pſhenizhen,
To je Jesuſov' teló,
Ki pri vſaki ſvéti maſhi
Bogu je dârvano.

Ena ptiza priletéla
Is deshéle Shtajerſke,
Prav lepó mi je sapéla
Od vinza ſladkiga.

To ni bilo ſladko vinze,
  Le Jesuſova krí,
Pri vſaki ſvéti maſhi,
  Se pred nami ſpremení.

Pijmo li mi, bratzi! vinze,
  Vôda na ſtrán' ſtojí,
Naj goſpôda pije vôdo,
  Kér sa vinze ne terpí.

She vſazimu eno kup'zo
  Vinza nalita ſtojí,
Primi li ga sa rozhízo,
  No na ſerze ſi ga slíj!

Saj bres ſkerbi píjeſh vinze,
  De lé pijen ne bóſh,
Saj ti Jesuſ ne saméri,
  Zhe korajshen rávno bóſh.

2.
Dolénſka.

Prijátli sdaj veſél' bodímo,
Tesháve, ſkerbí posabímo,
Nar lépſhi je dán
Sa dolénſko ſtrán:
Zhaſt Bogu sa to rezímo.

Le bodíte Gorénzi v ſneshninah
V vaſhih goráh in pezhínah!
Shaloſt je vſe,
Kamor osrem ſe,
Po vaſhih goráh in pezhínah.

Vſe drugazh Dolénzam ſolnze ſije,
Koljkokrat bres ſkerbi savpíje:
Ljubi brátez naſh,
Vsami v róke glash,
Pi na sdrávje tovarſhíje!

Tukaj ſe shivot redí in paſe,
Kjér nam vinſka terta raſe;
Sladek je njéni ſàd,
Vſak ga ushiva ràd,
In gré tebi in mêni v láſe.

Le prim' bratez kupizo v rozhízo
In terdi s nami dolénſko pravízo!
Zhiſto ga ispíj,
Pa naprej napíj;
Saj imaſh modró glavízo!

3.

Bog ozha je vſtvaril
Viſoke goré,
Jih s tertjem saſadil
De vinze rodé.

Mladika je sraſla
Is zherne semljé,
Dá ſladkiga vinza
K' je barve lepé.

Şaj zhrizhek she poje,
On poje lepó,
Na snánje nam daje,
Je grosdje mehkó.

Zhernina ſe barva
Beliza rumení,
Kdaj bóva pa brála,
Şogórnik mój ti!

Sóde sbijála
Vſtavljala lepó,
Moſht nalivála,
Veſêlje bo tó.

Moſht pokuſhala,
Zhe têzhe ſladkó,
Ak' prav ſe sláſava,
Gredózha domu.

Me shêna obéra,
Zhe ſim ſe napíl,
Me piſano gléda,
Ko b' njéni ne bíl.

Ji putrih pokáshem,
Ga vsáme sa ſhpáſ,
Se kmal' potoláshi,
Se ſmêja na gláſ.

Vezhérjo t' bóm dala,
De vunder prebíſh,
Ti póſtljo poſtljála
De ſladko saſpíſh.

Kér vém de ſ' potrében,
Nevárno bolán,
Si vſmíljenja vrédin
Terpiſh ko zigán.

Ná sdrávje t' bóm píla,
De b' ſkóraj sdrav bil,
De b' jutro ſpét tako
Bolesen dobíl!

KASALO.

Stran.